

Handleiding Bendep-SRQ (korte versie) voor hulpverleners

ACHTERGRONDINFORMATIE

De Bendep-SRQ is een zelf-beantwoordings-vragenlijst, waarmee een betrouwbare indruk verkregen wordt van de **mate van afhankelijkheid** bij mensen, die slaap- en/of kalmeringsmiddelen, behorende tot de groep benzodiazepinen, gebruiken. De vragenlijst is ontwikkeld door C.C. Kan, psychiater (UMC St. Radboud, Nijmegen).

De Bendep kan de hulpverlener ondersteuning bieden bij het bepalen van de mate van benzodiazepineafhankelijkheid bij (chronische) benzodiazepinegebruikers.

De mate van afhankelijkheid wordt bepaald aan de hand van een aantal vragen, die door de patiënt zelf beantwoord dienen te worden. De vragen behoren tot vier categorieën:

- ❶ *Problematisch gebruik*
weergave van de mate van probleembesef t.a.v. het benzodiazepinegebruik.
- ❷ *Preoccupatie*
weergave van de mate van preoccupatie/obsessiviteit t.a.v. de beschikbaarheid van benzodiazepinen.
- ❸ *Gebrek aan therapietrouw*
weergave van de mate van gebrek aan therapietrouw t.a.v. het therapeutische benzodiazepinebeleid.
- ❹ *Ontwenning*
weergave van de mate van eenduidigheid van de ervaren onthoudingsverschijnselen.

INSTRUCTIES VOOR GEBRUIK

- ▶ De patiënt beantwoordt de vragen 1 t/m 20 van de Bendep-SRQ aan de hand van de instructies op de vragenlijst.
- ▶ De hulpverlener (of assistent) berekent de somscores van de vier categorieën. Daartoe worden allereerst de ruwe scores omgezet in dichotome scores, die vervolgens gesommeerd worden. De ruwe scores 1 en 2 worden omgezet in de dichotome score 0; de ruwe scores 3, 4 en 5 worden omgezet in de dichotome score 1.
- ▶ De hulpverlener bepaalt het vervolgbeleid aan de hand van de somscores voor de individuele categorieën.

INTERPRETATIE VAN SOMSCORES

- ❶ *Problematisch gebruik*
Somscore mate van probleembesef:
0 = erg laag; 1 = matig; 2 = hoog; 3, 4 en 5 = zeer hoog
Bij een somscore van 2 of hoger is de patiënt zich goed bewust van het problematisch benzodiazepinegebruik. Desondanks heeft dit er nog niet toe geleid dat de patiënt gestopt is met het benzodiazepinegebruik.
- ❷ *Preoccupatie*
Somscore mate van obsessiviteit t.a.v. de beschikbaarheid van benzodiazepinen:
0 = erg laag; 1 = laag; 2 = matig; 3 = hoog; 4 en 5 = zeer hoog
Bij een somscore van 2 of hoger is de patiënt duidelijk geobsedeerd met het beschikbaar hebben van een benzodiazepine om deze te kunnen gebruiken als hij/zij dit nodig lijkt. Deze patiënt is moeilijk te bewegen om te stoppen met het benzodiazepinegebruik en daarvoor dit houvast op te geven.
- ❸ *Gebrek aan therapietrouw*
Somscore mate gebrek aan therapietrouw:
0 = laag; 1 = hoog; 2, 3, 4 en 5 = zeer hoog
Alle patiënten met een somscore van 1 of hoger hebben een lage therapietrouw en zijn relatief moeilijk te bewegen om te stoppen met het benzodiazepinegebruik.
- ❹ *Ontwenning*
Somscore mate van onthoudingsverschijnselen:
0 = erg laag; 1 = laag; 2 = matig; 3 en 4 = hoog; 5 = zeer hoog
Naarmate de somscore hoger is, hoe meer de patiënt last heeft van onthoudingsverschijnselen. Vervang de benzodiazepine eerst door diazepam in equivalente dosering en laat de patiënt het benzodiazepinegebruik verminderen aan de hand van een afbouw-schema.

Het minderen/stoppen van het benzodiazepinegebruik bij patiënten, die bij diverse onderdelen van de Bendep-SRQ een hoge mate van benzodiazepineafhankelijkheid scores, wordt in het algemeen als moeilijk ervaren. Overweeg in deze gevallen consultatie van of doorverwijzing naar de gespecialiseerde hulpverlening (indien van toepassing).

